

בס"ד

דבנו נחמן מברסלב

פירושים
על

פרשת השבוע

דברים

אלה הדברים אשר דבר משה

ופרש רש"י שמנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפניו וכו' הינו כי התוכחה של משה היה תוכחה של חסד כמו שכתוב בהתורה תקעו — תוכחה (בלקוטי תנינא — סימן ח) עין שם שאמר משה תוכחתו באפן שלא יעורר חס ושלום על ידי תוכחתו הריח רע של המעשים רעים שעשו ויחליש אותם חס ושלום על ידי זה רק אדרבא על ידי תוכחתו יחזק אותם ויוסיף ויתן בהם ריח טוב וכו' כמו שכתוב שם. ועל כן הזכיר כל המקומות שהכעיסו לפניו כל המקומות דיקא כי בזה הזכיר להם זכות וחסד כי הוא קים אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו כי הוא זכה לאחז בכסא הכבוד בחינת מאחז פני כסא וכו' שעל ידי זה היה בבחינת מקומו של עולם (כמבאר בלקוטי מוהר"ן חלק ב — סימן א, עין שם). ועל כן ידע שכל אלו המקומות שהכעיסו בהם לפני המקום ברוך הוא המקומות בעצמן גרמו להם לחטא כי עברו במדבר מקום נחש שרף ועקרב וצמאון וכו' שהם מקום תקף הקלפות והסמרא אחרא כידוע והיו צריכים ללהם עם קלפות קשות ועצומות שהיו במקומות כאלו. וזה גרם להם שכמה פעמים לא יכלו לעמד בגסיון ונכשלו במה שנכשלו וכמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק וישב ישראל בשטים וכו' שהמקום גרם להם לחטא כמו שכתוב בזה הקדוש. נמצא שבזה שהזכיר את המקומות דיקא שהכעיסו לפניו בזה המציא להם זכות בחינת הזכות של ראש השנה שהוא אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו וכו' כנ"ל. וכן סובב והולך כל ספר דברים על קטב זה להזכיר את ישראל כל מה שהכעיסו לפניו ואף על פי כן לא יתיאשו עצמן מן הרחמים לעולם. כי רחמיו לא כלים כאשר ראו בעיניהם שאף על פי שעשו את העגל אף על פי כן לא מנע רחמיו מהם. וכן אחר שאר החטאים היטיב עמהם בחסדו עד שהם מוכנים עתה לכנס לארץ ישראל. על כן ידעו לדורות שבכל מה שיעבר עליהם עד ביאת משיח בכלל ובפרט על כל אחד ואחד והיה איד שיהיה, לעולם אל יתיאשו עצמן מן הרחמים כמו שאמרו רבותינו ז"ל אפלו חרב חדה מנחת על צוארו של אדם אל ימנע את עצמו מן הרחמים ואמרו יפה צעקה לאדם בין קדם גזר דין בין לאחר גזר דין. וזה שספר תפלותיו איד התפלל והתחנן לפני ה' יתברך כמו שכתוב ואתנפל לפני ה' וכו' ואמר וכו' הכל כדי להורות בני ישראל שיתחזקו בתפלה וצעקה לה' יתברך תמיד כי רחמיו אינם כלים לעולם. (הלכות ערלה — הלכה ד, אות

אלה הדברים אשר דבר משה ...

במדבר בערבה

ופרש רש"י שכל מקום שנאמר 'דברי' הם דברי תוכחה, כי שם במקרא חושב כל המקומות שהכעיסו למקום במדבר בערבה וכו'. כי איתא בדברי רבנו ז"ל שאסור לומר תוכחה, דהינו להזכיר עונות ישראל ולהוכיחם עליהם כי אם מי שיכול להוכיח כמו משה רבנו עליו השלום, שעל ידי תוכחתו נתן בהם ריח טוב, בבחינת גרדי נתן ריחו. 'עוב' לא נאמר אלא 'נתן'. נמצא, שמשו רבנו על ידי תוכחתו שהזכיר עונות ישראל, על ידי זה דיקא נתן בהם ריח טוב, כי היה יכול להפך העונות לזכיות, כי זכה לנעשה ונשמע בשלמות, כי השיג בחינת דברי תורה, שהם בחינת נשמע, בחינת נסתרות, מה שהוא גבוה ונסתר ממנו, שאינו יכול לעשות עבודה בזה. למשל: אצל כל מצוה יש דברים שסביבות המצוה, כי מלבד הצווי הנאמר בתורה לקיים המצוה, יש עוד לזה דברים בתורה, כגון: וידבר ה' אל משה, ושאר דבורי התורה שסביבות המצוה. ועבודה שיש בדבורי התורה הללו, שסביבות המצוה, הם בחינת נשמע, בחינת נסתר, כי המצוה בעצמה אנו יכולים לקיים, אף העבודה שיש באלו הדברים, אין אנו יודעים, וזה בחינת נשמע, בחינת נסתר. ובחינת הנשמע, שהוא בחינת דברי תורה, הוא בחינת דבקות לאין סוף ששם נתהפכין העונות לזכיות כשזוכין להשיג הנשמע, שהוא בחינת דברי תורה שאז נתהפך הירידה לעליה ומעונות נעשין זכיות (כמובא במאמר 'חותם בתוך חותם' — לקוטי מוהר"ן חלק א — סימן כב, עין שם). וזהו שאמר ה' יתברך למשה: סלחתי כדברך, 'כדברך' דיקא. כפי הדברי תורה שלך בן הסליחה, כי משה זכה להשיג בחינת סתרי תורה, שהם בחינת דברי תורה בחינת נשמע שעל ידי זה הסליחה, כי העונות נתהפכין לזכיות כנ"ל. וזהו שנקראת התוכחה 'דברי' דיקא. וזהו: אלה הדברים אשר דבר משה וכו', 'דברים' דיקא, בחינת 'דברי' דיקא, בחינת דברי תורה, דהינו בחינת נשמע, שעל ידי זה דיקא היה יכול להוכיח את ישראל ולהזכיר עונותיהם במדבר בערבה וכו', כי על ידי בחינת דברים, בחינת דברי תורה, בחינת נשמע, על ידי זה היה מהפך כל העונות לזכיות. ועל כן הזכיר שם כל עונותיהם, כי בלם נתהפכו לזכיות על ידי בחינת הדברים אשר דבר משה, דהינו בחינת דברי תורה, בחינת נשמע שהשיג שעל ידי זה כל העונות נתהפכין לזכיות. שאז דיקא יכולין להוכיח את ישראל. וכן כל הצדיקים שהוכיחו את

ישראל נקראת תוכחתם דברי, בחינת דברי קהלת וכו', כמו שפרש רש"י שם, כי כלם לא הוכיחו את ישראל כי אם בבחינת התוכחה של משה שהיא בבחינת דברי תורה, בחינת נשמע, שעל ידי זה נתהפכין העוונות לזכויות שעל ידי זה דיקא יכולין להוכיח. (לקוטי מוהר"ן חלק א – סימן כב, אות ט; הלכות ספר תורה – הלכה ב, אות ט)

א,א

ודי זהב

עשירות דקדושה, שנמשך עלי ידי יראה ושמירת הברית, הוא בבחינת הארת פנים, וזוכין על ידי זה להתבוננות גדול, שהוא בחינת השגת אלקות. אבל להפך, הינו עשירות שאינו נמשך על ידי תקונים הנ"ל, הוא בבחינת ערף, בחינת הסתרת פנים, ויכולין לפל לבחינת עבודה זרה חס ושלוש על ידי עשירות כזה, בבחינת ו'כסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל', ובתיב 'ודי זהב', כמו שאמרו רז"ל. (הלכות פדיון פטר חמור – הלכה ב, אותיות זו ח לפי אוצר היראה – ממוז ופרנסה, אות עג)

שהוא בחינת התפלה בבחינת דין שמשם יניקת הקלפות שהם בחינת אחד עשר שעל ידי זה דיקא מכניעין אותם פי עומדת בבית הבליעה שלו וכו' כנ"ל. וזהו בחינת אחד עשר יום מחרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע הינו כשרוצין לחרב מדור הקלפות שאז צריכין לעבר ולילך דרך הר שעיר כדי להוציא החיות משם. על כן צריכין לזה בחינת אחד עשר יום דהינו בחינת אחד עשר סמני הקמרת שהוא בחינת תפלה בבחינת דין שהיא עומדת בבית הבליעה שלו. ואזי הסטרא אחרא היא צריך להוציא ולהקיא כל הקדושה שבלע עד שמקיא גם עצמות חיותו ממש וזהו עד קדש ברנע שמכרח לנגע ולהוציא כל הקדושה לבר. וזהו ברנע לשון הקאות שמוציא פיתה וניעה לבר ולחונן הינו שהסטרא אחרא נותן הקאות ומוציא ומקיא לחונן כל הקדושות שבלע שזה נעשה על ידי התפלה בבחינת דין שהוא בחינת אחד עשר יום. בחינת אחד עשר סמני הקמרת בחינת עשתי עשר חדש. (הלכות ערלה – הלכה ג, אותיות זו ח לפי אוצר היראה – ראש חדש, אות לב)

א,ב

אחד עשר יום מחרב

וזה שקורין פרשת דברים קדם תשעה באב. כי כל פרשת דברים מדברת מהדרך לארץ ישראל כמבאר שם היטב שכל תוכחה של משה שם הוא על שפגמו ישראל בהדרך לארץ ישראל על שלא היו חזקים באמונתם, כמו שמתחיל שם: אחד עשר יום מחרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע, וכמו שפרש רש"י שם אין לה דרך קצרה וכו' וכל כף היתה שכינה מתלבטת בשבילכם למהר ביאתכם לארץ וכו', וכן הולך בכל דברי תוכחתו בכל הסדרא בלה שמוכיח אותם על שגרמו עכוב בהדרך לבוא לארץ ישראל עד שהכרחו להתמהמה שם ארבעים שנה, וכל זה על ידי הטא העגל והמרגלים שפגמו באמונה, כמו שפיתוב: ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' וכו', כי עקר תקון הדרך לארץ ישראל הוא אמונה שהיא בחינת כח מעשיו (כמבאר בלקוטי מוהר"ן חלק ב – סימן עת, עין שם) דהינו שמאמינים שה' יתברך ברא הכל כמו שפיתוב בראשית ברא וכו' וברצונו נתנה להם וברצונו וכו', והם פגמו בזה, ועל ידי זה גרמו להם עכוב כל כף, וזה גרם לנו כל החרבנות – חרבן בית ראשון ושני, כי על ידי זה יש כח להסטרא אחרא להתעורר בכל פעם לגרש את ישראל מארצם שזה נמשך על ידי שאומרים להם עדין לסטים אתם שפכשתם ארץ ישראל מאחר שישראל בעצמן פגמו באמונה

א,ב

אחד עשר יום מחרב

הקדושה היא לעולם בבחינת עשרה, כי אין דבר שבקדושה בפחות מעשרה. אבל חיות הקלפות הוא בבחינת עשתי עשר, כידוע, שזהו בבחינת י"א אלופי עשו, בחינת עשתי עשרה יריעות עזים וכו' כמובא. וזה בחינת אחד עשר סמני הקמרת, שעל ידם עקר ברור הקדושה מעמקי הקלפות, כי צריכין להכניע ולהמתיק הדין בשרשו, הינו שהקלפות, שהם בחינת תקף הדינים, שיניקתם וחיותם בבחינת עשתי עשר, הם נכנעים בשרשם דיקא, דהינו על ידי אחד עשר סמני הקמרת, שזה בחינת התקונים שנעשים על ידי התפלה בבחינת דין, שמחמת שהיא בבחינת דין, שמשם יניקתם, על כן תקף הסטרא אחרא בולעת אותה; רק מחמת שהתפלה בבחינת דין הנ"ל יצאה מבעל כח גדול, על כן אין כח להסטרא אחרא לבלע אותה לגמרי, רק התפלה נשארה עומדת בבית הבליעה של הסטרא אחרא, עד שהסטרא אחרא מכרחת להקיא ולהוציא כל הקדושות שבלעה. כמו כן, דיקא על ידי אחד עשר סמני הקמרת מוציאים מהם חיותם ומבררים כל ניצוצות הקדושה מביניהם.

וזהו בחינת מה שהתחיל משה בתוכחתו (דברים א) אחד עשר יום מחרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע כי עקר התוכחה הוא על ידי בחינת אחד עשר

שעל-ידי זה פגמו בבחינת כח מעשיו הגיד לעמו וכו' וכנ"ל. ועל-כן קורין זאת קדם תשעה באב, כי על-ידי זה עקר הגלות והחרבן כנ"ל. (הלכות שומר שָׁבֵר – הלכה ד, אות ט)

א,ג

ויהי בארבעים שנה

מלמד שלא הוכיחן אל סמוך למיתה (רש"י) מובא בזוהר הקדוש ברעיא מהימנא על משה רבנו עליו השלום: ובגין דהוית חשיב בחייד דאלו הוה אפשר לך הוית מהדר כלא עלמא תחות קדשא בריה הוא וכו', עין שם, שמבאר שם גדל מעלת משה בשביל זה שהיה חושב כל ימיו שאלו היה אפשר לו היה מחזיר כל העולם לה' יתברך. נמצא, שאפלו משה רבנו עליו השלום, עקר מצות תוכחה היה מקיים על-ידי הרצון שהיה כוסף תמיד להחזיר כל העולם למוטב ועל-ידי זה זכה למה שזכה וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל שאין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתה, שבן משה לא הוכיחן אלא סמוך למיתה וכן יעקב אבינו וכו', הינו כי עקר התוכחה הוא על-ידי הרצון. ועל-כן עקר התוכחה הוא רק סמוך למיתה שאז מתחילין להכלל ברצון ואז מאיר בו הרצון ביותר, מחמת שהוא סמוך להסתלקות, כי ההסתלקות של הצדיק הוא שיהיה נסתלק ונכלל בבחינת רצון כמו משה רבנו עליו השלום, שנכלל בשעת מיתתו ברעוא דרעוין כנ"ל. ומחמת שסמוך למיתתו מתחיל להאיר בו בחינת הרצון על-כן אז דיקא יכול להוכיחם. כי עקר הערבות, מה שכל אחד ערב בעד חברו וצריך להוכיח את חברו, ובאמת מי יכול להוכיח את חברו, כי אינו יודע מה שחסר לחברו וגם מי יודע אם חברו ישמע לדברו ואפלו אם ישמע מי יודע אם יוכל להתגבר על מה שצריך להתגבר ולשוב אליו יתברך, על כן עקר קיום מצוה זאת הוא על-ידי הרצון, שיהיה רצוננו חזק מאד לראות בטובת חברו ובטובת כל ישראל טובה אמתית ונצחית, שיזכו כלם לשוב אליו יתברך באמת. וכמו שהאדם בעצמו בודאי ראוי לו שלא ירצה שום רצון אחר רק לזכות להתקרב אליו יתברך, שרק זה הוא טובה והצלחה אמתית, וחזן מזה הכל הכל, כמו כן מחיב כל-אחד לאהב את חברו וכל ישראל בנפשו, ולהתנגע ולכסף שיזכו כל ישראל להתקרב אליו יתברך, ובתוך כך אם אפשר לו לקיים מצוה זאת של תוכחה בפשיטות לדבר עם חברו ביראת שמים, בודאי מה טוב ומה נעים, כי כל אחד מחיב לדבר עם חברו ביראת שמים, אבל העקר הוא הרצון.

א,ב

איכה אשא לבדי

עקר אריכת הגלות על-ידי פגם המשפט שעל-ידי זה נמשך ביותר פגם הברית שקשה מאד לתקן, כמוכזב בתורה תקעו אמונה (לקוטי מוה"ר"ן תנינא – סימן ה). וכמו שכתוב: "ההפכים ללענה משפט". וכתיב: "ראשיה בשחד ישפטו וכו'" וכן בהרבה פסוקים. וזה שאמרו רבותינו ז"ל שמשא אמר: "איכה אשא לבדי וכו'". ישעיה אומר: "איכה היתה לזונה וכו'". וירמיה אומר: "איכה ישבה וכו'". כי משא אמר: "איכה אשא לבדי מרחכם וכו'" לענין תקון המשפט שגם עליו קשה וכבד זה הדבר מאד לברר המשפט שעל זה אומר: "איכה אשא לבדי מרחכם ומשאכם וריבכם הבו לכם אנשים וכו'". שכל זה מדבר לענין תקון המשפט, כי משא ראה כמה קשה וכבד תקון המשפט, על-כן אומר שגם הוא אינו יכול לבררו בעצמו ועל-זה אומר: "איכה אשא לבדי וכו'", כי קשה מאד לדון ביחודי. ואחר-כך בדרורו של ישעיה נתקלקל המשפט מאד ועל זה צעק: "איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט וכו'". כי עקר הקלקול שנעשית לזונה בחינת פגם הברית הוא על-ידי קלקול המשפט, על-ידי שבתחלה היתה מלאתי משפט וכו', ועתה מרצחים, דהינו קלקול המשפט, כי הא בהא תליא כנ"ל. ועל-ידי זה התגברה הסטרא אחרא עד שגבר הבית-המקדש ועל זה צעק ירמיה: "איכה ישבה וכו'". כי עקר החרבן בא על-ידי פגם המשפט שהוא פגם הברית שקשה לתקן מאד כנ"ל. ועקר התקון נגמר רק על-ידי משיח שנאמר בו: "ישפט בצדק דלים וכו' ישפט עניי עם וכו'". וכן בהרבה פסוקים שמדבר מעצם תקון המשפט שיהיה על-ידי משיח ואז יתקיים "ציון במשפט תפדה", כי עקר הגאולה תהיה על-ידי תקון המשפט שעל-ידי זה עקר תקון הברית וכנ"ל. (הלכות דינים – הלכה ה, אות ה)

א,ב

מרחכם ומשאכם וריבכם

אפיקורסות נקראת משא כמו שכתב רש"י על "משאכם", מלמד שהיו בהם אפיקורסים. על-כן בשנוסע להצדיק הוא משליך מעליו משאוי גדולה כי מאחר שנוסע כבר יש לו אמונה שהוא הפך האפיקורסות. (שיחות הר"ן – סימן לו)

א,ב

נשלחה אנשים לפנינו

וזה בחינת הטא המרגלים שנתן להם ה' יתברך מקום לטעות על שרצו לחקר יותר מדאי, כמו

שָׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, אֲנִי אֲמַרְתִּי לָהֶם שֶׁהִיא טוֹבָה וְהֵם לֹא רָצוּ לְהֵאֱמִין וְכוּ, חֵיידָ שְׁאֲנִי נוֹתֵן לָהֶם מְקוֹם לְמַעוֹת וְכוּ. כִּי אֶרְצֶה יִשְׂרָאֵל הִיא עֵקֶר בְּחִינַת אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר וְהֵם רָצוּ לְרֹאוֹת בְּעֵינֵיהֶם מִיַּד אֵיךְ בָּאִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְלֹא רָצוּ לְסַמֵּךְ עַל אֱמוּנָה אֶף־עַל־פִּי שֶׁכָּבֵר רָאוּ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים נוֹרָאִים וּנְפִלְאִים בְּאֵלֶּה, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אָמְרוּ: נִשְׁלַחְהָ אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וְכוּ. כִּי רָצוּ לְרֹאוֹת וּלְהִבִּין הָאֱמֶת מִיַּד, עַל־כֵּן נָתַן לָהֶם ה' יִתְבָּרֵךְ מְקוֹם לְמַעוֹת וְנִרְמָו בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת עַד הַיּוֹם שְׁמֵת־אֶרֶץ הַגְּלוּת עַל־יְדֵי זֶה. וְעַקֵּר הַנְּאֻלָּה תִּלְוִיָּה בְּזֶה, כִּי כֵן דִּרְךָ ה' יִתְבָּרֵךְ שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּרַחֲמָיו לְקָרֵב אֶת הָאָדָם בְּכִמְהָ דְרָכִים, אֶף אֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מַנִּיחַ לוֹ מְקוֹם לְהִסְתַּפֵּק קֶצֶת בְּשִׁבִיל נְסִיּוֹן וּבַחִירָה. וּכְשֶׁמִּתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַל־יְדֵי שְׁמִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת עַל כָּל הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה ה' יִתְבָּרֵךְ וְהֵאִיר בּוֹ מִרְחוֹק רַמְזִים בְּכִמְהָ דְרָכִים לְהוֹדִיעוֹ הֵיכֵן הָאֱמֶת בּוֹדֵאֵי יוֹכָה לְכָל טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, אֲבָל אִם יִרְצֶה לְבַקֵּשׁ תּוֹאֲנוֹת לְפָרֵשׁ, נוֹתֵן לוֹ ה' יִתְבָּרֵךְ מְקוֹם לְמַעוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְצָרִיךְ אַחֵר כִּדְּ יַגִּיעוֹת גְּדוּלוֹת וְעִצּוֹמוֹת מְאֹד בְּיוֹתֵר קִדְּם שְׁיִזְכֶּה אֵל הָאֱמֶת וּכְלֵי הָאֵי וְאוּלֵי. עַד שְׁיִכּוֹל לְפָטֵר מִן הָעוֹלָם וְלֹא יוֹכָה אֵל הָאֱמֶת וְיִצְטָרֵךְ לְסַבֵּל מִה שְׁיִסְבֵּל וּלְהִתְנַגֵּל בְּכִמְהָ גְּלוּלוֹת עַד שְׁיִכּוּבֹא לְהִתְקָרֵב אֵל הָאֱמֶת, שֶׁהִיָּה בְּיָדוֹ לְזַכּוֹת בּוֹ עֵתָה עַל־יְדֵי נְסִיּוֹן קָל לְהַשְׁלִיךְ תּוֹאוֹת הַכְּבוֹד וְהַנְּצַחוֹן וּלְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ. (הַלְכוֹת שְׁבוּעוֹת – הַלְכָה ב, אוֹת טז)

א,לח

אֲתוֹ חִזְק כִּי הוּא יִנְחַלְנָה אֶת יִשְׂרָאֵל

הַצַּדִּיק עוֹסֵק בְּכָל עֵת לְתַקֵּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וּלְהַמְתִּיק מֵעֲלֵיהֶם כָּל הַדֵּינִים וּלְהַצִּילֵם מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִין, וְזֶה עַל יְדֵי שְׁמִכְבּוּל אֶת עִצּוֹ אֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל עֵת בְּתַכְלִית הַבְּטוּל, וְאַחֵר כִּדְּ כְּשֶׁחֻזַּר מִהַבְּטוּל (כִּי הַבְּטוּל צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּבַחֲיַת רְצוּא וְשׁוּב) אֵז עַל יְדֵי אֹר הֶרְשִׁימָה שֶׁנִּשְׁאָר אֲצִלוֹ מִהַבְּטוּל, עַל יְדֵי זֶה מִמְשִׁיךְ תּוֹרָה, וּבְזֶה מִמְתִּיק כָּל הַדֵּינִים וּמְכַבֵּל כָּל הַיִּסּוּרִין. אֶף לְפַעְמִים הַדִּין גּוֹבֵר כָּל כִּדְ חֵם וְשָׁלוֹם עַד שֶׁהַצַּדִּיק אֵינּוּ יְכוּל לְבַטֵּל הַדִּין עַל יְדֵי הַבְּטוּל שֶׁל בְּחִינַת רְצוּא וְשׁוּב, רַק מְכַרַח לְבַטֵּל עִצּוֹ בְּבְטוּל גְּמוּר כְּזֶה עַד שֶׁנִּסְתַּלַּק לְגַמְרֵי חֵם וְשָׁלוֹם. וְזֶה בְּחִינַת כִּי מִפְּנֵי הֶרְעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק. וְאֵז צָרִיכִין הָעוֹלָם לְהִתְעוֹרֵר בְּתִשּׁוּבָה מְאֹד וּלְהִסְתַּכֵּל עַל עִצּוֹן הֵיכֵן הֵם בְּעוֹלָם, מִה שֶׁנִּרְמָו בְּעוֹנוֹתֵיהֶם עַד שֶׁנִּסְתַּלַּק הַצַּדִּיק בְּשִׁבִילֵם. כִּי אֵז הַכֵּל תִּלְוִי בְּהַדוֹר שֶׁנִּשְׁאָר אַחֲרָיו, שֶׁצָרִיכִין לְשִׁים עַל לֵב מְאֹד הַסְתַּלְקוֹת הַצַּדִּיק, וּלְהִתְעוֹרֵר בְּתִשּׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל יְדֵי זֶה. וְאֵז זוֹכִין לְהִמְשִׁיךְ אֹר מִהֶרְשִׁימָה

שֶׁנִּשְׁאָר מִהַצַּדִּיק. כִּי כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, בּוֹדֵאֵי מִשְׁאִיר בְּעוֹלָם אֵיזָה רְשִׁימָה טוֹבָה עַל יְדֵי תּוֹרָתוֹ וּמַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים. וְאֵז עֵקֶר הַהִמְתַּקָּה עַל יְדֵי הַדוֹר יְתוֹם שֶׁנִּשְׁאָרוֹ אַחֲרָיו, שֶׁכְּשֶׁמִּתְעוֹרְרִים בְּתִשּׁוּבָה אֵזִי מִמְשִׁיכִין אֹר גְּדוּל מִהֶרְשִׁימוֹ שְׁלוֹ, שְׁעַל יְדֵי זֶה נִמְתַּקֵּין וְנִתְבַּטְּלִין כָּל הַדֵּינִים שֶׁבְּעוֹלָם. כִּי מִחֲמַת שֶׁהַצַּדִּיק נִסְתַּלַּק לְמַעְלָה וְהוּא עִכְשׁוֹ בְּתַכְלִית הַבְּטוּל הַגְּמוּר אֵל אֹר הָאֵין סוּף, עַל כֵּן נִמְשָׁךְ מִשָּׁם בְּכָל פַּעַם אֹר גְּדוּל וּנְפִלְאָ לְהֶרְשִׁימוֹ שְׁלוֹ שֶׁנִּשְׁאָר בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֲבָל צָרִיכִין לְזַהֵר עַל כָּל פְּנִים אֵיזָה הִתְעוֹרְרוֹת מְלַמְּפָה עַל יְדֵי מַעֲשֵׂי הַדוֹר הַטּוֹבִים, בְּכַדִּי שְׁיִזְכּוּ לְהִמְשִׁיךְ עַל יְדֵי זֶה אֹר הֶרְשִׁימוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק שֶׁמֵּאִירָה עֵתָה לְאַחֵר הַסְתַּלְקוֹתוֹ בְּאֹר גְּדוּל וּנְפִלְאָ מְאֹד, מִחֲמַת שֶׁהַצַּדִּיק הוּא עִכְשׁוֹ בְּתַכְלִית הַבְּטוּל בְּשְׁלִימוֹת. כִּי גְּדוּלוֹת צַדִּיקִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחֵייהֶם, וּמִה שְׁאֵינֵם יְכוּלִים לְגַמֵּר בְּחֵייהֶם, הֵם גּוֹמְרִים לְאַחֵר הַסְתַּלְקוֹתֵן דִּיקָא. וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ מִה שֶׁלֹּא הָיוּ יִשְׂרָאֵל יְכוּלִים לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּלְכַנֵּס לְשָׁם עַד אַחֵר הַסְתַּלְקוֹת מִשָּׁה, וְאֵז כְּבִשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָאָרֶץ וְהַכֵּל בְּכַחוֹ שֶׁל רַבּוֹ מִשָּׁה. וְכֵן מִה שֶׁדוֹר הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם רָצָה לְבַנּוֹת הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ, וְאָמַר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְהָיָה כִּי יִמְלֹאוּ יְמֵיךְ וְכוּ, כִּי תִקּוֹן גְּדוּל כְּזֶה שֶׁל בְּנֵין בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ שָׁבוּ עֵקֶר הַשְּׁנֵת הַתּוֹרָה וְשָׁם הוּא תַכְלִית הַבְּטוּל אֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְכוּ תִלְוִי תִקּוֹן כָּל הָעוֹלָמוֹת. עַל כֵּן לֹא הָיָה אֲפָשֵׁר לְגַמֵּר הַתִּקּוֹן עַד אַחֵר הַסְתַּלְקוֹת דָּוִד וְהַכֵּל בְּזִכּוֹתוֹ שֶׁל דָּוִד. וְעַל כֵּן בְּאֱמֶת נִקְרָא הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ עַל שֵׁם דָּוִד כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב רָאָה בֵּיתְךָ דָּוִד. (הַלְכוֹת תַּפְּלַת עֶרְבִית – הַלְכָה ד, אוֹתִיוֹת כ כֹּא לְפִי אוֹצֵר הַיְרָאָה – צַדִּיק, אוֹת עה)

א,לח

אֲתוֹ חִזְק כִּי הוּא יִנְחַלְנָה אֶת יִשְׂרָאֵל

כָּל מִה שֶׁהַצַּדִּיק עוֹלָה לְמַעְלָה יִתְרָה וּמִמְשִׁיךְ מִקִּיפִים עָלֵינוּ יוֹתֵר הוּא יְכוּל לְהֵאִיר בְּיוֹתֵר בְּדַרְי מִטָּה בְּחִינַת הַדַּעַת שֶׁל מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וּלְפַעְמִים מִתְגַּבְּרִים הַפְּנָמִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל כָּל כִּדְ, עַד שֶׁנִּסְתַּלַּק הַצַּדִּיק הַגְּדוּל בְּעִצּוֹן הַשְּׁנֵתוֹ אֵי אֲפָשֵׁר לְהֵאִיר לָהֶם הַדַּעַת הָאֱמֶת כִּי אִם עַל יְדֵי הַסְתַּלְקוֹתוֹ חֵם וְשָׁלוֹם, כִּי הוּא מְכַרַח לְעֵלוֹת בְּעֵלְיוֹת גְּדוּלוֹת כָּל כִּדְ (בְּשִׁבִיל תִּקּוֹן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל), שְׁאֵי אֲפָשֵׁר לְעֵלוֹת לְשָׁם כְּשֶׁהוּא מְלַבֵּשׁ בְּגוּף עֲדִין בְּזֶה הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן הוּא מְכַרַח לְהַסְתַּלַּק, וְאֵז עוֹלָה לְמָקוֹם שֶׁעוֹלָה לְמָקוֹם עָלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד, וּמִשָּׁם מֵאִיר לְתַלְמִידָיו הַדַּעַת הָאֱמֶת עַד שֶׁיִּדְעוּ הַכֵּל אֲפִלוֹ הַנּוֹפְלִים וְהַיִּרֻדִים מְאֹד כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, עַד שְׁיִשׁוּבוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּאֱמֶת עַל יְדֵי זֶה, וְזֶה בְּחִינַת מִה שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, מִיתַת צַדִּיקִים מְכַפֵּרַת. וּמִבְּחִינָה זֹו נִמְשָׁךְ

בחינת הסתלקות משה רבנו עליו השלום, כי על ידי פגמי ישראל והעקר על ידי המחלקות והנסיונות, לא היו יכולין ליבנם לארץ ישראל ששם עקר התגלות הדעת הנ"ל כי אם על ידי הסתלקות משה, ואז עלה ונכלל בבחינת רעוא דרעוין תכלית המדרגה העליונה. ומשם האיר לתלמידו יהושע בחינת הלמוד של מלא כל הארץ כבודו, שזה בעצמו בחינת יהושע בחינת השגת התלמיד שהוא בחינת התחזקות. וזה בחינת, "וצו את יהושע וחזקו". ונאמר, "אותו חזק כי הוא ינחילנה". כי דיקא אחר הסתלקות משה זכה יהושע להכניס את ישראל לארץ. וכוזה פעל לדורות, שאפלו בעקבות משיחא בתקף התגברות הסטרא אחרא, עד שיהיו מכרחים הצדיקים אמתיים שהם בחינת משה להסתלק מן העולם חס ושלום, שזהו הצרה הגדולה מכל הצרות כמו שאמרו רבותינו ז"ל שקולה מיתת הצדיקים כפלים כחרבן בית המקדש. ועל כן באמת צריכין לבכות ולקונן על זה הרבה בכל יום בחצות לילה ומכל שכן בין המצרים. אך אף על פי כן ואתה מרום לעולם ה', כי דיקא על ידי זה תצמח הישועה והגאולה ויתהפך אבלנו לששון, כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם. כי דיקא על ידי הסתלקותם ממשיכין הארה גדולה לתלמידיהם עד שעל ידי זה תהיה הגאולה. (הלכות גטילת ידים לסעודה - הלכה ו, אותיות פא פב פד לפי אוצר היראה - צדיק, אות לד)

ב,ט

אל תצר את מואב

בשביל שתי פרידות טובות שיצאו מהם, שהם רות המואביה ונעמה העמונית, שמהם יצאו דוד ויוצאי חלציו, שהם בחינת משיח שיצא מהם. כי עקר הגאולה שתהיה על-ידי משיח שיבוא במהרה בימינו הוא על-ידי השמחה הגדולה שיהיה אז, על-ידי שהכל יפירו וידעו אז את אמתת אלקותו ונגדלתו ויתברך, ועל-ידי זה תגדל השמחה אז מאד מאד כמו שכתוב: ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך, וכמו שכתוב: ואמר ביום ההוא הגה אלקינו וכו' נגילה ונשמחה בישועתו וכו', וכיוצא בפסוקים הרבה. ועל-ידי זה תהיה עקר הגאולה, כמו שכתוב: "כי בשמחה תצאו וכו' ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה", וכמו שכתב רבנו ז"ל (בסימן כד. ובח"ב סימן י) ששמחה הוא עולם החרות, עין שם. ואז יתהפך כל היגון ואנחה שהוא בחינת מרידת הגלות יתהפך לשמחה, בבחינת ששון ושמחה ישיגו

ונסו יגון ואנחה, וכמו שכתוב: והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם... ועל-כן נמשכה נשמת משיח על-ידי אתערותא דנוקבא דיקא, כמבאר בתורה בענין בנות לוט שמהם יצאו רות ונעמה שמהם יצא דוד ומשיח, וכן במעשה של תמר ויהודה, כמו שכתוב: ותשב בפתח עינים, וכן במעשה של רות ובעו, כי כל זה הוא בחינת התהפכות היגון ואנחה לשמחה, שהוא עקר בחינת משיח, בחינת והפכתי אבלם לששון. כי כל אלו היה כוננתם לשם שמים, כמבאר בדברי רבותינו ז"ל ובפרוש רש"י, וכשהתעוררות מן האשה לשם שמים להחיות ירע להעמיד תולדות, נמצא שהיגון ואנחה בעצמו נתהפך לשמחה, מאחר שהיא בעצמה ששם אחיזת היגון ואנחה, ברצונה נעשית מרובה אל הקדשה, מאחר שרצונה להעמיד תולדות לקיום העולם, שהוא בחינת שמחה (כמבאר בפנים), כי זוג דמצוה לקיום העולם הוא בחינת שמחה וכו'.

ועל-כן היה נפש דוד נמשך מסטרא דנוקבא כמובא, וכל השתלשלות המשכת נשמתו לעולם על-ידי התעוררותם, כי זה היה תקף בחו של דוד שהוא בחינת משיח, שיש לו בוח על-ידי תפלותיו וזמירותיו שהם ספר תהלים שחבר בחינת עשרה מיני נגינה, להפך כל היגון ואנחה הנאחז בסטרא דנוקבא להפך הכל לשמחה, שזהו עקר שלמות הגדלת השמחה, שזהו עקר התקון והגאולה שיהיה על-ידי משיח בחינת: ששון ושמחה ישיגו וכו', שעל-ידי זה עקר התקון של כל הנדחין בעוונותיהם הבאים לשוב שיתתקנו על-ידי זה דיקא, בחינת: ופדוני ה' ישבון וכו' ששון ושמחה ישיגו וכו'.

ועל-כן איתא באמת שדוד היה בסכנה גדולה כל ימיו, כמו שכתוב (תהלים צד): לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי, וכמו שכתוב (שמואל"א כ): כפשע ביני ובין המות. כי דוד לא היה לו חיים כלל, כי היה מסטרא דנוקבא ששם אחיזת היגון ואנחה, בחינת סטרא דמותא, והוא בתקף בחו זכה להפך הכל מהפך אל הפך, כי הפך ממנות לחיים, מיגון ואנחה לשמחה, כמו שכתוב (שם קטז): אפפוני חבלי מות וכו' צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא וכו', כי חלצת נפשי ממנות את עיני מן המעה את רגלי מדחי אתהלך לפני ה' בארצות החיים וכו'. וכיוצא בזה הרבה, כי זכה להפך תקף היגון ואנחה לשמחה, וכל זה על-ידי נעימת זמירותיו, על-ידי רבוי התפלות ותחנונות ובקשות שזכה לצעק תמיד אל ה' בכל מיני

קולות ולשונות של צעקה ותפלה ותחנונים ושירות ותשבחות, שזוהו כל ספר תהלים, שזוהו בחינת עשרה מיני נגינה, ועל-ידי זה הפך יגון ואנחה לשמחה, מות לחיים, עד שזכה להיות נכלל בחיים לעולם, כמו שכתוב (שם טו): תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך, בחינת (ראש השנה כה) דוד מלך ישראל חי וקיים. (הלכות פריה ורביה – הלכה ג, אות כו)

יתראו כי ה' אתם, כי מלא כל הארץ כבודו. שזוהו בחינת לא תיראום וכו'. כי הצדיק בחינת משה יכול להשפיל את המלאכים המקטרגים שמהם נמשכו וגשתלשלו קלפות סיחון ועוג (שהם מבני הנפילים שאמרו: מה אנוש כי תזכרנו, וכמוכא), כי מראה להם שאינם יודעים עדין בידיעתו יתברך כלל וכו'. ולעורר ולהקיץ כל השוכני עפר שהם הדרי משה שלא יתראו כי עדין ה' אתם כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. שזוהו בחינת אזוהרת משה את יהושע: עיניך הראות את כל אשר עשה ה' אלקיכם לשני המלכים האלה שהם סיחון ועוג שבהם היה מקטרוג המלאכים בן ועשה ה' לכל הממלכות וכו'. כי מאחר שכבר הרג שני המלכים האלה בזה רואין כי יש בך לבטל קטרוג המלאכים מאחר שהרג שני המלכים האלה סיחון ועוג שנמשכו מהם, על-כן בנדאי תהיה בטוח וחזק כי בן ועשה ה' לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה ובנדאי תירשו ארץ ישראל ששם עקר התגלות זה הדעת של משה שהוא בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו', על-כן בנדאי לא תיראום וכו'. (הלכות נטילת ידים שחרית – הלכה ו, אות פד)

נבא
**ואת יהושוע צויתי בעת ההוא לאמר
 עיניך הראות את כל אשר עשה ה'
 אלקיכם לשני המלכים האלה בן
 ועשה ה' לכל הממלכות אשר אתה
 עבר שמה לא תיראום כי ה' אלקיכם
 הוא הנלחם לכם**

וזה מרמז על עקר המלחמה הגדולה והכבדה שהיא עקר מלחמת כל אדם שהיא מלחמת היצר בזה העולם שהעקר שלא יירא ולא יתפחד כלל כי ה' אתנו, כי מלא כל הארץ כבודו כמו שאמר אז אדונינו מורנו ורבינו ז"ל: ה' יתברך עמו ואצלו וכו', אל תירא. וכמו שאמר: שהאדם צריך לעבור בזה העולם על גשר צר והעקר שלא יתפחד (בלקוטי תניינא – סימן מח).

וזה: לא תיראום כי ה' אלקיכם הוא הנלחם לכם. ואזוהרה זאת הזהיר ביותר את יהושע, כמו שכתוב: ואת יהושוע צויתי וכו'. כי יהושע הוא בחינת התלמיד שהשגתו בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורננו שוכני עפר וכו'. שהוא ראשי תבות יהושע וכו' (פמבאר בלקוטי מוהר"ן חלק ב – סימן ז, עין שם), שעקר השגתו הוא בחינת התחזקות שיחזק את עצמו ואת כל ישראל בכחו של משה רבנו שלא יתיאשו ולא יפלו משום דבר ובכל מה שיעבר עליהם יהיו חזקים בכחו של משה רבם. כי ה' אתם עדין ולא

עשבת עשלום

לאחינו כל בית ישראל
הוצאת חומשים עם פירוש הלכות
 במחיר הקרן
125 ש"ח (5 כרכים)
 פרטים והזמנה: **054-8429006** (מאיר)

